

Saagikad maguskirsid

Seitse Pollis aretatud sorti on Eestis kasvatamiseks soovitatud sortide nimestikus, viis aga Läti vastavas nimestikus.

Polli Aiandusuuringute Keskuses on aretatud 15 maguskirsisorti, mis on talvekülmadele mõnevõrra vastupidavamad kui välismaalt pärit sordid.

Seda peaksid teadma need, kel plaanis maguskirsistikuid ostma minna. Siiski on veel üks aga – soodsates paikades teevad maguskirsid kasvatajale suurt rõõmu, ent kus on krõbedamad külmad, seal ei tasuks neid aeda istutada.

MAGUSKIRSID SÕLTUVAD KASVUKOHAST

Maguskirsid, mida rahvas nimetab ka mureliteks, tegid tänava suurt rõõmu. Pomoloogid ehk puuviljandusteadlased ei pea rahvasuus levinud nimetust õigeks, sest morellid on hoopis rühm hapukirsside sorte.

Maikuu öökülmad jätsid maguskirsside õied enamasti terveks. Ainult ebasoodsates kasvutingimustes, näiteks orgudes, kuhu valgus külmem õhk, külmusid pisikesed viljakatiseid ära, läksid pruuniks ja kukkusid mõne aja pärast maha.

SAAGI ALL LOOKAS

Enamasti olid siiski puud pak-sult vilju täis. Tuntud puuviljakasvataja Märjamaalt Asta Kask ütles, et ei jõua kõiki kirsse ära korjatagi. Sage-dased suured vihmad teevad küpsed marjad väga pehmeks ning osa lõheneb.

'Meelika' viljub ka oma õietolmuga.

'Polli murel' ei talu pigistamist.

Eriti kiidab Asta Kask, koguni palju aastaid järjest, uue aretise Tiki vürtsikat maitset ja teistest kirssidest tugevamat viljaliha. Teinegi Pollis aretatud maguskirss Katike vaimustab kasvatajat varase valmimisaja ja erakordselt suure saagikuse poolest.

Räpina aiandusõpetaja Jaan Kivistik tõstab esile väga

varjast sorti 'Johan', esialgse nimega Priima.

Silmapaistvate maguskirsisortide seas on 'Mupi'. Sellel on tumedat värvi veidi pruunika varjundiga üsna suured viljad, millel ka parimad maitseomadused. 'Mupi' võeti 2005. aastal Eestis kasvatamiseks soovitatud sortide nimestikku perspektiivsordina.

Samas nimestikus olev 'Karmel' on varasem sort. Ka 'Elle' kuulub varajaste hulka.

'Norri' paistab silma longus okstega, mistõttu kirsse on kerge korjata. Väiksemakasuline kompaktsed võraga 'Piret' kannab maitsevaid marju.

Hea talvekindluse tõttu tuntud 'Leningradi must' on olnud paljude Eesti sortide aretamisel lähtevanemaks.

Polli uuemate sortide hulgas väärib tähelepanu üsna suure kirssidega 'Tontu', kahjuks on puu aga tugevakasuline.

Hilise valmimisajaga 'Anu', millel on veelgi suuremad viljad kui eelmisel sordil, tuntakse kõige vähem. Samuti teatakse vähe hilja valmivat 'Irmat'.

'Meelika' on meie teada ainuke sort, mis kannab vilja üksi – ilma õietolmu andjat sorti kõrvale vajamata.

HELEDAD KIRSID ON ÕRNAD

Paljudele meeldib heledat värvi maguskirss. Möödunud sajandi sõjaeelset ajast oli tuntud 'Dönisseni kollane', mis elas üle ka külmad talved. Uuemad sordid on 'Polli murel' ja 'Madissoni roosa', mille põhivärvus on kollane.

Kahjuks on Eesti heleda-värvilised maguskirsid õrna viljalihaga. Saagi koristamisel muljuda saanud marjad muutuvad pruuniplekiliseks, mis rikub algse ilusa värvi.

KALJU KASK

Soodne kasvukoht

Maguskirsile sobib päikesepaisteline tuulte eest varjatud nõlva ülemine ja keskmine osa, millel on kallak edelasse, lõunasse või läände. Kallakul on põhjavesi liikuv ning ka külmad

õhumassid ei jää püsima.

Kirsipuudele ei kõlba kinnised nõod või muud madalad alad, kuhu talvel kogunevad külmad õhumassid, suvel aga niiske õhk, mis soodustab seenhaiguste levikut.

Maguskirss eelistab hästi õhusta-

tud kergemat toitaineterikast liivsa- vi- või saviliivmulda. Kasvab üldiselt hästi lubjarikkal pinnasel.

Maguskirsipuu ei kannata liigniiskust ja kõrget põhjavee taset ega ka rasket happelist mulda.